

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- Σύντομη επισκόπηση της περιόδου 1981 - 85
- Προοπτικές για το 1986

Αθήνα, Νοέμβριος 1985

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το ετήσιο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων αποτελεί βασικό μοχλό της οικονομικής πολιτικής για την προώθηση των στόχων της ανάπτυξης και σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας. Μ'αυτή τη βάση, τα τέσσερα τελευταία χρόνια καταβλήθηκε ιδιαίτερη προσπάθεια για την χάραξη και την υλοποίηση μιας νέας πολιτικής δημοσίων επενδύσεων, που να ανταποκρίνεται στις επιλογές και να προωθεί με συνέπεια τους στόχους και τη στρατηγική μας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Στο σημείωμα αυτό περιγράφονται συνοπτικά τα κύρια χαρακτηριστικά της πολιτικής αυτής και αξιολογούνται τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της στην περίοδο 1982-85. Ακολούθως, σκιαγραφούνται οι γενικές κατευθύνσεις της πολιτικής που χαράσσονται σ'αυτόν τον τομέα για τον επόμενο χρόνο και εκτιμώνται οι προοπτικές για την συμβολή τους στην προσπάθεια σταθεροποίησης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

2. Σύντομη αναφορά στην περίοδο πριν το 1982

Για να αξιολογηθούν σωστά τα αποτελέσματα της πολιτικής που εφαρμόστηκε τα τέσσερα τελευταία χρόνια σε σχέση με το Π.Δ.Ε. θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σοβαρές αδυναμίες και τα προβλήματα που παρουσίαζε το σύστημα προγραμματισμού και εκτέλεσης των δημόσιων έργων, όταν ανέλαβε την εξουσία η σημερινή Κυβέρνηση.

Όπως είναι γνωστό, η επενδυτική πολιτική του Δημόσιου Τομέα πριν το 1982 χαρακτηρίζονταν κύρια από την έλλειψη σοβαρού και σωστού προγραμματισμού σε όλα τα επίπεδα. Αυτό φαίνεται καθαρά από την ουσιαστική απουσία ενός μακρόχρονου προγράμματος από το οποίο θα αντλούσε κατευθύνσεις το επενδυτικό πρόγραμμα του Κράτους.

Αναπόφευκτο αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης ήταν ο τυχαίος και αποσπασματικός προγραμματισμός των δημόσιων έργων, η ανυπαρξία ιεραρχημένων και επιστημονικά θεμελιωμένων επιλογών και η έλλειψη σταθερής και συνεπούς πολιτικής για την υλοποίησή τους. Όλα αυτά κατέληγαν στις γνωστές καθυστερήσεις, τις υπερβάσεις των προϋπολογισμών και τις αυθαίρετες τροποποιήσεις του αρχικού αντικειμένου των έργων.

Χαρακτηριστικά στοιχεία του Π.Δ.Ε. εκείνης της περιόδου ήταν επίσης το τεράστιο πλήθος των έργων, που εντάσσονταν για την εξυπηρέτηση κάθε είδους πιέσεων

και κοινοτικών συμφερόντων, ο μεγάλος αριθμός έργων με πλασματικούς προϋπολογισμούς και το απροσάρμοστο στις σύγχρονες απαιτήσεις θεσμικό και οργανωτικό πλαίσιο, που διέπει τις προδιαγραφές, τους κανονισμούς και γενικά τις διαδικασίες εκτέλεσης των δημόσιων έργων.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, το Π.Δ.Ε. 1982 δεν μπορούσε παρά να έχει μεταβατικό χαρακτήρα. Κύριος στόχος της πολιτικής που ακολουθήθηκε ήταν η ανασυγκρότηση της δομής και η προετοιμασία για ουσιαστικές αλλαγές στους προανατολισμούς και τις επιλογές του.

3. Γενικές κατευθύνσεις της επενδυτικής πολιτικής του δημόσιου τομέα στην περίοδο 1982 - 1985.

Οι βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής που χαρακτηρίζουν το Π.Δ.Ε. στα τέσσερα τελευταία χρόνια μπορούν να συνοψισθούν στα παρακάτω σημεία:

- α. Ένταξη του ετήσιου Π.Δ.Ε. στα πλαίσια του Πενταετούς Προγράμματος Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης, που καθορίζει τους στόχους, τις γενικές κατευθύνσεις και τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος εκτέλεσης δημόσιων έργων. Στο πλαίσιο αυτό, το ετήσιο Π.Δ.Ε. αποτελεί ουσιαστικά εξειδίκευση του Πενταετούς Προγράμματος σε βραχυχρόνια βάση.
- β. Σημαντική αύξηση των πόρων που διαθέτει ο Κρατικός Προϋπολογισμός για την εκτέλεση έργων βασικής υποδομής.
- γ. Ανακατανομή των πιστώσεων ανάμεσα στους επιμέρους τομείς του Προγράμματος, δίνοντας έμφαση σε κείνους που συμβάλλουν άμεσα στην δημιουργία αναπτυξιακής και κοινωνικής υποδομής.
- δ. Αποκέντρωση πόρων και αρμοδιοτήτων, αναφορικά με τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των δημόσιων έργων, από τους Κεντρικούς (Υπουργεία) προς τους Περιφερειακούς Φορείς του Προγράμματος (Νομαρχίες).
- ε. Προώθηση ειδικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση εξειδικευμένων προβλημάτων, όπως τα ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης περιοχών (Αμβρακικός, Αχελώος, PILOT PROJECTS) το πρόγραμμα καταπολέμησης της ανεργίας, η Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (ΕΠΑ), το Πρόγραμμα Ανασυγκρότησης των Προβληματικών Επιχειρήσεων κ.λ.π.

Οι εξελίξεις αυτές συμφωνούν απόλυτα με τους στόχους και συνδυάζονται χρονικά με την εφαρμογή του Πενταετούς Προγράμματος.

Πράγματι, ο καθορισμός των συνολικών πόρων του Π.Δ.Ε., η κατανομή των πιστώσεων ανάμεσα στους τομείς και τις περιφέρειες της χώρας και η επιλογή

συγκεκριμένων έργων που εντάχθηκαν ήδη στο Πρόγραμμα και εκτελούνται κανονικά, αποτελούν χειροπιαστές αποδείξεις για την πολιτική και τον τρόπο που υλοποιούνται οι στόχοί της. Οι αποδείξεις αυτές δεν επιδέχονται καμιά αμφισβήτηση γιατί μεταφράζονται σε συγκεκριμένους αριθμούς και στοιχεία, που θα παρατεθούν στην συνέχεια.

3.1. Συνολικά μεγέθη Προγράμματος

Οι συνολικές πληρωμές του Π.Δ.Ε. στην περίοδο 1980 - 1985 εμφανίζονται ως εξής:

σε δις δρχ.				
Έτος	Τρέχουσες Τιμές	Ετήσιος Ρυθμός (%)	Σταθερές Τιμές 1982	Ετήσιος Ρυθμός (%)
1981	99,1		122,0	
1982	119,6	20,7	119,0	- 2,0
1983	170,3	42,4	142,3	19,0
1984	221,2	29,8	156,8	10,2
1985 *	274,5	24,1	164,9	5,2

* Εκτιμήσεις

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει σαφώς μία σημαντική αύξηση του Π.Δ.Ε., με εξαίρεση το έτος 1982. Συγκεκριμένα, από το 1983 και μετά, δηλαδή με την έναρξη εφαρμογής του 5ετούς, οι πληρωμές για δημόσια έργα παρουσίαζαν σημαντικές αυξήσεις σε σταθερές τιμές, που υπολογίζονται σε 19% το 1983, 1

3.2. Η κατανομή των πόρων του Προγράμματος

Πέρα από την θεαματική αύξηση των συνολικών πόρων του Π.Δ.Ε., ιδιαίτερα σημαντικές ήταν οι αυξήσεις των πληρωμών σε συγκεκριμένους τομείς, που συμβάλλουν άμεσα στην δημιουργία αναπτυξιακής και κοινωνικής υποδομής. Χαρακτηριστικά αναφέρονται οι τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας-πρόνοιας, των συγκοινωνιακών έργων, της ύδρευσης - αποχέτευσης κ.λ.π. (Αναλυτικά στοιχεία πληρωμών κατά τομέα στην περίοδο 1980 - 85 εμφανίζονται στον επισυναπτόμενο πίνακα).

Συγκεκριμένα, στον τομέα της εκπαίδευσης, οι πληρωμές του προγράμματος αυξήθηκαν από 6,5 δις δρχ το 1980, σε 11,3 δις δρχ το 1983, 17,9 δις δρχ το 1984 και εκτιμώνται σε 18,5 δις δρχ το 1985.

Στον τομέα της Υγείας - Πρόνοιας, οι πληρωμές το 1985 εκτιμώνται σε 11,2 δις δρχ, έναντι 1,3 δις δρχ το 1980, δηλαδή σχεδόν δεκαπλασιάστηκαν.

Τα συγκοινωνιακά έργα αυξήθηκαν από 7,5 δις δρχ το 1980 σε 29,3 δις δρχ το 1985, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 290%.

Οι ίδιες παρατηρήσεις ισχύουν και για τους άλλους τομείς που προαναφέρθηκαν.

Θά πρέπει να τονισθεί σε έκφραση σ' αυτό το σημείο ότι οι αυξήσεις αυτές δεν περιλαμβάνουν πληρωμές των Νομαρχιακών Προγραμμάτων που αναφέρονται στους ίδιους τομείς. Και όπως εξηγείται πιο κάτω, τα ποσά που αντιστοιχούν είναι ιδιαίτερα σημαντικά, ιδίως από το 1983 και μετά, που άρχισε η εφαρμογή του Προγράμματος Αποκέντρωσης.

3.3. Η εξέλιξη των Νομαρχιακών Προγραμμάτων

Από το 1983, όπως είναι γνωστό, εφαρμόζεται το Πρόγραμμα Αποκέντρωσης πόρων και αρμοδιοτήτων από τους Κεντρικούς προς τους Περιφερειακούς Φορείς εκτέλεσης δημόσιων έργων. Στα πλαίσια αυτά, τα Νομαρχιακά Συμβούλια προγραμματίζουν πλέον χωρίς καμιά παρέμβαση την εκτέλεση δημόσιων έργων σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως η δημοτική και η μέση εκπαίδευση, τα κέντρα υγείας και οι παιδικοί σταθμοί, οι επαρχιακοί και αγροτικοί δρόμοι, τα μικρά αρδευτικά και λιμενικά έργα, τα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης των ΟΓΑ κ.λ.π.

Για να μπορέσουν να υλοποιήσουν τα προγράμματά τους, στα Νομαρχιακά Ταμεία διατέθηκαν ικανοποιητικές πιστώσεις, όπως μπορεί να διαπιστωθεί από τα στοιχεία του επισυναπτόμενου πίνακα. Συγκεκριμένα, ενώ οι πληρωμές για όλα τα Νομαρχιακά Προγράμματα ήταν 9,6 δις δρχ το 1980, οι αντίστοιχες

ΧΠΕΘΟ		Εξέλιξη Πληρωμών Π.Δ.Ε. 1980-85						5.11.85				
		κατά τομέα						προς εκεκ. δρχ.				
ΤΟΜΕΑΣ	1980	1981	1982	1983	1984	1985 (εκτίμηση)	Ρυθμοί μεταβολής %					
							81/80	82/81	83/82	84/83	85/84	
Ειδικά έργα	2.255	6.306	7.587	7.708	9.789	8.300	179,6	20,3	1,5	27,0	- 5,3	
Γεωργία	2.058	1.822	2.234	1.671	2.196	3.000	- 11,5	22,6	- 25,2	31,4	36,6	
Δάση-Αγρία	1.207	1.655	1.901	3.972	5.975	8.600	37,1	14,8	108,9	50,4	43,9	
Εμφυτευτικά	5.523	5.074	8.003	8.892	8.834	13.950	- 8,2	57,7	11,1	- 0,7	57,9	
Βιομηχανία-Ενέργ.-Βιοτ.	4.937	4.784	5.617	11.830	17.892	19.000	- 3,1	17,4	110,6	51,2	6,1	
Συγκοινωνιά	7.501	8.706	11.720	16.100	20.415	29.250	16,0	35,3	36,6	26,8	43,2	
Σιδηρόδρομοι	1.471	1.412	2.146	2.986	4.402	4.500	- 4,1	51,9	39,1	47,4	2,2	
Τουρισμός-Μουσεία-Μνημεία	2.009	2.831	2.656	3.246	3.976	4.650	16,0	13,9	22,2	22,4	16,9	
Εκπαίδευση	6.561	8.097	10.444	11.319	18.202	18.400	23,4	28,9	8,3	60,8	1,0	
Οικισμός	616	796	2.150	2.106	2.855	4.000	29,2	170,1	- 2,1	35,5	40,1	
Υγεία-Πρόνοια	1.315	3.197	2.555	4.359	6.489	11.200	143,1	- 20,1	70,6	48,8	72,6	
Υδρευση-Αποχέτευση	1.679	1.003	2.492	3.824	7.269	7.850	- 40,3	148,4	53,4	90,0	7,9	
Αιμόβια Διοίκηση	786	994	1.304	2.089	2.519	4.500	26,4	31,1	60,2	20,5	78,6	
Έρευνα-Τεχνολογία	2.851	3.892	3.476	3.945	5.752	6.800	36,5	- 10,7	13,4	45,8	18,2	
Νομαρχιακά	9.561	15.016	18.503	40.650	56.885	71.300	57,0	23,2	119,6	39,9	25,3	
Διάφορα	12.842	32.806	34.137	41.354	42.629	52.890	151,5	5,6	21,1	3,0	24,0	
Διοικητικές Δαπάνες	1.151	1.735	2.588	4.203	5.152	6.260	50,7	49,1	62,4	22,5	21,5	
Σύνολο	64.323	99.126	119.573	170.254	221.231	274.450	54,1	20,6	42,3	29,9	24,0	

πληρωμές το 1985 προβλέπεται να ξεπεράσουν τα 71 δις δρχ, σημειώνοντας αύξηση κατά 7 περίπου φορές.

3.4. Ειδικά Προγράμματα

Στα πλαίσια του Π.Δ.Ε. άρχισε να εφαρμόζεται από το 1983 ένα ειδικό πρόγραμμα καταπολέμησης της ανεργίας, με την εκτέλεση μικρών έργων στους Δήμους και τις Κοινότητες της χώρας. Μέχρι σήμερα το πρόγραμμα αυτό έχει απορροφήσει πάνω από 20 δις δρχ και προβλέπεται να συνεχισθεί με τον ίδιο ρυθμό κατά τον επόμενο χρόνο.

Εκτιμάται ότι η εκτέλεση του Προγράμματος είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία 15.000 περίπου θέσεων απασχόλησης κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα. Παράλληλα, με τον τρόπο αυτό κατασκευάσθηκαν πολλά μικρά και χρήσιμα έργα σε όλα τα αστικά κέντρα της χώρας, αντιμετωπίζοντας έτσι αντίστοιχες κοινωνικές ανάγκες που παρέμεναν ανεπλήρωτες για πολλά χρόνια.

4. Γενικά πλαίσια και στόχοι του ΠΔΕ 1986

Η διαμόρφωση του ετήσιου Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της πολιτικής για την προώθηση του στόχου της " ανάπτυξης μέσα από την σταθεροποίηση " της ελληνικής οικονομίας.

Στα τρία προηγούμενα χρόνια η επενδυτική πολιτική του δημόσιου τομέα ήταν κύρια προσανατολισμένη στην υλοποίηση των έργων αναπτυξιακής και κοινωνικής υποδομής, που περιλαμβάνονται στο 5ετές Πρόγραμμα. Για το σκοπό αυτό αυξήθηκαν θεαματικά οι συνολικοί πόροι που διαθέτει ο Κρατικός Προϋπολογισμός για την εκτέλεση δημοσίων έργων, ενώ παράλληλα ενισχύθηκαν σημαντικά οι δραστηριότητες των αποκεντρωμένων επενδυτικών φορέων.

Από τον επόμενο χρόνο, οι συγκυριακές κατστάσεις που επικρατούν στην οικονομία επιβάλλουν μια ουσιαστική επανεκτίμηση στις προτεραιότητες και τους στόχους της οικονομικής πολιτικής, που προωθούνται μέσα από το ετήσιο ΠΔΕ. Οι βασικοί αξόνες πάνω στους οποίους θα στηριχθεί αυτή η προσπάθεια είναι οι εξής:

- εντατικοποίηση της χρήσης των διαθέσιμων πόρων του ΠΔΕ, αντί της επεκτατικής πολιτικής που ακολουθήθηκε ως τώρα.
- Μετατόπιση της έμφασης από τα έργα υποδομής στις άμεσα παραγωγικές επενδύσεις, ιδίως με την προώθηση επενδυτικών σχεδίων στον τομέα της μεταποίησης.
- συστηματικοποίηση της προσπάθειας για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών πηγών του εξωτερικού για την άντληση πρόσθετων συναλλαγματικών πόρων.

Με βάση τις παραπάνω γενικές κατευθύνσεις μπορεί να υποστηριχθεί ότι το ΠΔΕ 86 θα έχει ταυτόχρονα αναπτυξιακό όσο και σταθεροποιητικό χαρακτήρα. Ειδικότερα, ως προς το στόχο της ανάπτυξης, η θετική συμβολή του Προγράμματος προκύπτει από την έμφαση που δίνει στην προώθηση επιλεγμένων επενδυτικών σχεδίων σε στρατηγικούς τομείς της παραγωγής, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για την απρόσκοπτη συνέχιση της εκτέλεσης των έργων αναπτυξιακής και κοινωνικής υποδομής.

Σε σχέση με το στόχο της σταθεροποίησης, ο ρόλος του ΠΔΕ θα έχει αποφασιστική σημασία στην μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και κατ'επέκταση στην αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων. Παράλληλα, το ΠΔΕ θα συμβάλλει από την πλευρά του τόσο στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας όσο και στη συγκράτηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο πληρωμών.

Πιο συγκεκριμένα, για την μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων οι δαπάνες του Προγράμματος θα αυξηθούν με χαμηλότερους ρυθμούς, σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Η επιλογή αυτή εκτιμάται ότι δεν θα επηρεάσει σημαντικά την αναπτυξιακή προσπάθεια, αφού οι αυξήσεις που σημειώθηκαν μέχρι τώρα έχουν διαμορφώσει ένα ικανοποιητικό όγκο επενδυτικών δαπανών, που επιτρέπει την από- ολοκληρωτική συνέχιση των εκτελούμενων έργων.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, ένα μεγάλο μέρος των συνολικών πόρων που είχαν προβλεφθεί για την χρηματοδότηση των έργων του 5ετούς Προγράμματος έχει ήδη απορροφηθεί. Παράλληλα, τα περισσότερα έργα που αναφέρονται ονομαστικά σ' αυτό έχουν ήδη ενταχθεί στο ετήσιο ΠΔΕ και η εκτέλεσή τους προχωράει κανονικά.

Σε σχέση με την συμβολή του Προγράμματος στην καταπολέμηση της ανεργίας η προσπάθεια θα εντοπισθεί στη συνέχιση του ειδικού προγράμματος εκτέλεσης μικρών έργων από τους Δήμους και τις Κοινότητες, ενώ παράλληλα θα αρχίσει η εφαρμογή του ΕΣΠΑ. Επιπρόσθετα θα πρέπει να αναφερθεί ότι η συνέχιση της λειτουργίας των προβληματικών επιχειρήσεων θα συμβάλλει αποφασιστικά στη διατήρηση ενός μεγάλου αριθμού θέσεων απασχόλησης.

Τέλος, όσον αφορά το Ισοζύγιο Πληρωμών, το ΠΔΕ μπορεί να επηρεάσει την τελική του διαμόρφωση με την άντληση πρόσθετων συναλλαγματικών πόρων από τις χρηματοδοτικές πηγές του εξωτερικού (Κοινοτικά Ταμεία, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κ.λ.π.). Η προσπάθεια αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία και παρουσιάζει καλές προοπτικές στα πλαίσια της εφαρμογής των Ολοκληρωμένων Μεσογειακών Προγραμμάτων.

4.1 Συνολικά μεγέθη Προγράμματος

Το συνολικό όριο πληρωμών του ΠΔΕ 1986 διαμορφώνεται στο ύψος των 348 δις δρχ. , δηλαδή σημειώνεται αύξηση κατά 15,8 σε σχέση προς το αντίστοιχο ποσό του προηγούμενου χρόνου.

Από το ποσό αυτό θα δεσμευθούν 29 δις δρχ. για τις προβληματικές επιχειρήσεις. Έτσι, το ποσό που μένει τελικά για τη χρηματοδότηση των λοιπών τομέων του Προγράμματος είναι 289 δις δρχ., που αντιστοιχεί σε αύξηση 5% από το όριο των πληρωμών του ΠΔΕ 1985.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, τα κονδύλια που θα διατεθούν στον τομέα της Βιομηχανίας θα παρουσιάσουν εντυπωσιακή αύξηση, αφού θα περιλάβουν το ποσό για τις προβληματικές επιχειρήσεις, ενώ όλοι οι άλλοι τομείς του Προγράμματος θα περιορισθούν σε αισθητά χαμηλότερες αυξήσεις από την " αναμενόμενη " αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών. Με άλλα λόγια, οι επενδυτικές δαπάνες σ' αυτούς τους τομείς θα παρουσιάσουν μείωση σε πραγματικές τιμές.

Η επιλογή αυτή, προφανώς, εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της προσπάθειας για την μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, που επιβάλλει τον περιορισμό της χρηματοδότησης του κάθε τομέα στα απόλυτα αναγκαία επίπεδα για την απρόσκοπτη συνέχιση των εκτελούμενων έργων και την προώθηση έργων που χρηματοδοτούνται από διεθνείς οργανισμούς.

Με ^{το} ~~α~~ σκεπτικό αυτό, τα διαθέσιμα κονδύλια του ΠΔΕ 86 κατανεμήθηκαν στους επιμέρους τομείς, όπως δείχνει ο πίνακας 1. Είναι σαφές ότι η κατανομή των πρόσθετων κονδυλίων δεν έγινε αναλογικά σε όλους τους τομείς. Αντίθετα, ορισμένοι τομείς παρουσιάζουν ικανοποιητικές αυξήσεις, άλλοι παραμένουν στα ίδια ονομαστικά επίπεδα του προηγούμενου χρόνου και άλλοι σημειώνουν μείωση.

Σύμφωνα με ^{τα} ~~α~~ βασικούς άξονες της πολιτικής, που εκτέθηκαν στην αρχή, οι τομείς που παρουσιάζουν σημαντικές αυξήσεις είναι άμεσα παραγωγικοί (γεωργία, εγγειοβελτιωτικά, βιομηχανία, τουρισμός) και οι κοινωνικοί τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας. Από την άλλη πλευρά, στα ίδια ή και χαμηλότερα επίπεδα διαμορφώνονται τα κονδύλια για τις Διοικητικές Δαπάνες, τα Αθλητικά Στάδια, τα Τοκοχρεωλύσια, τους Σιδηροδρόμους, τα Δάση, τα Δημόσια Κτίρια και τα Νομαρχιακά Προγράμματα. Σε επίπεδα πάνω απ' τη μέση αύξηση του Προγράμματος, (χωρίς να υπολογίζεται το ποσό για τις προβληματικές) κινούνται οι Τομείς των Συγκοινωνιών, του Οικισμού της Ύδρευσης-Αποχέτευσης και των Ειδικών Έργων. Σημειώνεται, τέλος, ότι ένα ποσό 8 δις δραχ, που αντιπροσωπεύει μόλις το 2,5 του συνολικού Προγράμματος, έχει κρατηθεί σαν αποθεματικό, για την αντιμετώπιση εκτάκτων και απρόβλεπτων αναγκών.

Η διαμόρφωση των κονδυλίων στηρίχθηκε στην επεξεργασία αναλυτικών στοιχείων και πληροφοριών που αναφέρονται στις ανελαστικές υποχρεώσεις, στις δεσμεύσεις και τις προοπτικές που παρουσιάζει ο κάθε τομέας. Τα κυριότερα σημεία που λήφθηκαν υπόψη σε κάθε περίπτωση αναφέρονται λεπτομερειακά στο επόμενο τμήμα.

Ποσά σε εκατ. δρχ.

ΤΟΜΕΙΣ	1985			1986			
	Αρχικό Όριο Πληρωμών	Πληρωμές *	Συμμετοχή (%)	Όριο Πληρωμών	Συμμετοχή (%)	Μεταβολή 86/85	
						Από Ο.Π	Από Πληρωμές
1. Γεωργία	2.900	3.000	1,1	3.500	1,1	20,7	16,7
2. Δάση - Αλιεία	6.400	8.600	3,1	6.500	2,0	1,6	- 24,4
3. Εγγειοβελτιωτικά	13.050	13.950	5,1	15.000	4,7	14,9	7,5
4. Βιομ. Ενέργεια - Βιοτεχνία	16.200	19.000	6,9	49.310	15,5	204,4	159,5
5. Συγκοινωνιακά	26.852	29.250	10,7	32.000	10,1	19,2	9,4
6. Σιδηρόδρομοι	4.950	4.500	1,6	4.000	1,3	- 19,2	- 11,1
7. Τουρισμός - Μουσεία - Μνημεία	4.050	4.650	1,7	4.500	1,4	11,1	- 3,3
8. Εκπαίδευση	19.668	18.400	6,7	22.050	6,9	12,1	19,8
9. Οικισμός	3.420	4.000	1,4	4.000	1,3	17,0	-
10. Υγεία - Πρόνοια	12.000	11.200	4,1	14.000	4,4	16,7	25,0
11. Ύδρευση - Αποχέτευση	7.880	7.850	2,9	8.400	2,6	6,6	7,0
12. Έρευνα - Τεχνολογία	6.470	6.800	2,5	7.200	2,3	11,3	5,9
13. Δημόσια Διοίκηση	3.520	4.500	1,6	4.140	1,3	17,6	- 8,0
14. Νομαρχιακά	64.610	71.300	26,0	71.000	22,3	9,9	- 0,4
15. Διάφορα	52.010	52.890	19,3	52.500	16,5	0,9	- 0,7
16. Διοικητικές Δαπάνες	6.020	6.260	2,3	3.100	1,0	- 48,5	-50,5
17. Ειδικά Έργα	9.000	8.300	3,0	8.800	2,8	- 2,3	6,0
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	16.000	-	-	8.000	2,5	- 50,0	-
ΣΥΝΟΛΟ	275.000	274.450	100,0	318.000	100,0	15,6	15,8

* Εκτιμήσεις